Політологія**УДК 323.2(87):327.8(73)****DOI** <https://doi.org/10.5281/zenodo.20755566>

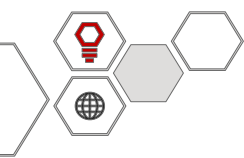
**Перспективи зміни режиму у Венесуелі після американської операції
проти президента Н. Мадуро**

Олександр Палій,

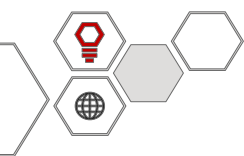
кандидат політичних наук, науковий співробітник Відділу проблем світового
політичного розвитку Інституту політичних і етнонаціональних досліджень
ім. І. Ф. Кураса НАН України, <https://orcid.org/0009-0000-0490-163X>

Прийнято: 22.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. У даній статті досліджуються причини внутрішньої стійкості політичного режиму у Венесуелі після арешту військами США президента цієї країни Н. Мадуро. Досліджується вплив на формування нинішнього політичного режиму ключових політичних, історичних та економічних чинників. З огляду на те, що Венесуела має виразну власну специфіку історичного розвитку, формування суспільства, економічних класів та традиції формування політики, дослідження всіх цих аспектів є невід'ємною частиною глибшого дослідження і розуміння процесів в цій країні. Політика Венесуели характеризувалася значним впливом місцевого метиського населення, з його специфічним ставленням до власності й справедливості, а також мігрантських європейських груп, найбільші з яких ділилися на незначну привілейовану меншість, наділену майном і землею, та знедолену більшість. Такий стан викликав соціальне напруження з перманентними вибухами у вигляді бунтів, переворотів та громадянських воєн. Зовнішній вплив іноземних держав для Венесуели став помітним, і, подекуди, визначальним

починаючи з 20 століття, з моменту конфліктів навколо венесуельських зовнішніх боргів та визначення засад діяльності нафтових компаній у Венесуелі. У статті досліджується характер зовнішнього впливу на Венесуелу в минулому і сучасності. Зміна персоналій режиму може бути як чинником майбутніх змін, так і лише епізодом, непомітним з точки зору визначення реального напрямку розвитку країни. У Венесуелі тривалий час після викрадення Н. Мадуро не оголошують нові вибори. Влада не визнає остаточного вакууму влади після усунення Ніколаса Мадуро і трактує ситуацію як тимчасову кризу, а не як підставу для негайного перезапуску системи. У такій логіці передано владу виконувачу обов'язків президента по суті всередині того самого режиму. Отже, тривалий час не запускається механізм дострокових виборів. Це може тривати доти, доки не буде досягнуто однозначного компромісу всередині еліти. В умовах, коли США зайняті іншими кризами, зокрема навколо Ірану, створюється додаткова можливість для консолідації режиму Венесуели на старих політичних засадах, а головне, без істотних персональних змін керівників режиму. Таким чином, за умов відсутності зовнішнього тиску такий режим у Венесуелі може функціонувати досить тривалий час, особливо враховуючи панування силових структур, пов'язаних з режимом та втечу з країни значної частини найбільш соціального й політично активного населення. Зміна економічної кон'юнктури, зокрема зростання цін на нафту в результаті подій на Близькому Сході також сприяє збереженню нинішнього режиму у Венесуелі. З іншого боку, той факт, що влада вирішила не протискати форсоване обрання нового лідера країни через вибори може свідчити й про те, що перспектива й обіцянка змін використовується режимом як засіб пом'якшення реакції населення. У даній статті аналізуються соціальні, економічні, демографічні та психологічні передумови розвитку політичної ситуації у Венесуелі, реформаторського потенціалу цієї країни.

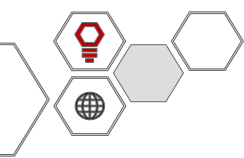

Prospects for Regime Change in Venezuela Following the U.S. Operation Against President N. Maduro

Oleksandr Palii,

Candidate of Political Sciences, Researcher of Department of Global Political
Development Problems, Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the
National Academy of Sciences of Ukraine, <https://orcid.org/0009-0000-0490-163X>

Abstract. This article examines the reasons for the internal stability of the political regime in Venezuela after the arrest of the President of this country, N. Maduro, by US troops. The influence of key political, historical and economic factors on the formation of the current political regime is studied. Given that Venezuela has its own distinct specifics of historical development, the formation of society, economic classes and the tradition of policy formation, the study of all these aspects is an integral part of a deeper study and understanding of the processes in this country. Venezuelan politics was characterized by the significant influence of the local mestizo population, with its specific attitude to property and justice, as well as migrant European groups, the largest of which were divided into a small privileged minority endowed with property and land, and a deprived majority. This situation caused social tension with permanent explosions in the form of riots, coups and civil wars. The external influence of foreign states on Venezuela became noticeable, and in some cases, decisive, starting from the 20th century, since the conflicts surrounding Venezuelan foreign debts and the definition of the principles of operation of oil companies in Venezuela. The article examines the nature of external influence on Venezuela in the past and present. A change in the personalities of the regime can be both a factor in future changes and just an episode that is imperceptible from the point of view of determining the real direction of the country's development. In Venezuela, for a long time after the fall of N. Maduro, new elections have not been announced. The authorities do not recognize the final

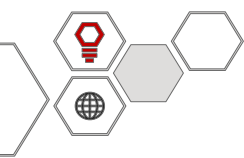

power vacuum after the removal of Nicolas Maduro and treat the situation as a temporary crisis, and not as a reason for an immediate restart of the system. In this logic, power has been transferred to the acting president, essentially within the same regime. Therefore, the mechanism for early elections has not been launched for a long time. This may continue until a clear compromise is reached within the elite. In conditions when the US is busy with other crises, in particular around Iran, an additional opportunity is created for the consolidation of the Venezuelan regime on the old political principles, and most importantly, without significant personal changes in the regime's leaders. Thus, in the absence of external pressure, such a regime in Venezuela can function for a fairly long time, especially given the dominance of power structures associated with the regime and the flight from the country of a significant part of the most socially and politically active population. The changing economic climate, in particular the rise in oil prices as a result of events in the Middle East, also contributes to the preservation of the current regime in Venezuela. On the other hand, the fact that the authorities have decided not to push for the election of a new leader through elections may also indicate that the prospect and promise of change is being used by the regime as a means of mitigating the social reaction of the population. Therefore, this article analyzes the social, economic, demographic and psychological prerequisites for the development of the political situation in the country, the reform potential of this country.

Постановка проблеми

Арешт американськими військовими і вивезення до США президента Венесуели Ніколаса Мадуро, що сталися 3 січня 2026 року, викликали у світі значну увагу до цієї країни і можливості політичних змін у ній.

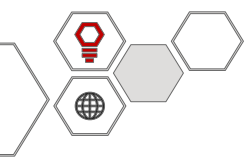
Венесуела традиційно привертала увагу науковців як країна-власниця найбільших у світі покладів нафти та досить унікального досвіду систематичного економічного занепаду країни, що майже без перерв тривав із самого часу визволення Венесуели від влади Іспанії 1821 року.

У США і Латинській Америці зроблено чимало наукових досліджень, що висвітлюють особливості Венесуели та політичного режиму «чавізму», що сформувався у Венесуелі починаючи з 2000-х років.

Американський дослідник Кірк Хокінс [1, с. 15] пояснює механізм концентрації влади в популістичному режимі Венесуели. Алан Брюер-Карріас висвітлює механізм демонтажу демократичних інституцій у Венесуелі з використанням номінально демократичних, а фактично авторитарних процедур, стверджуючи, що демократію у Венесуелі не «знесли переворотом», а розібрали зсередини, використовуючи вибори, конституційні зміни, референдуми та контроль над інститутами [2, с. 25]. Франциско Родрігез описує механізм економічного занепаду у Венесуелі, де через перетворення економіки на поле боротьби за владу та прихильність мас припинили діяти ключові ринкові механізми, а між 2012 і 2020 роками доходи на душу населення впали на 71,8% [3, с. 3]. Американська дослідниця Ребекка Хансон на основі десятків інтерв'ю з представниками силових структур Венесуели пояснює, як працює примус і насильство в конкретному венесуельському середовищі, де режим одночасно демагогічно промовляє гасла для знедолених і спирається на досить жорсткі, часто кримінальні механізми контролю за суспільством [4, с. 162].

Задля того, щоб зрозуміти перспективи системних змін у Венесуелі, необхідно проаналізувати основні віхи історії цієї країни, що створила відповідні політичні традиції та соціальні умови. Отже, основні історичні особливості Венесуели, що сформували її специфіку та виокремлюють з держав регіону. Європейська історія Венесуели почалася близько 1500 року з моменту завоювання частини країни іспанським конкістадором Алонсо де Орхедою, що супроводжувалося експлуатацією місцевого індіанського населення, змішуванням з ними європейців, сутичками між самими конкістадорами та розвитком екстенсивної економіки за рахунок впровадження великого землевласництва плантаторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика політичного розвитку Венесуели та функціонування режиму «чавізму» досліджується у працях американських і латиноамериканських науковців. К. Хокінс аналізує механізми популізму та концентрації влади у Венесуелі [1]. А. Брюер-Карріас досліджує демонтаж демократичних інституцій через формально легітимні процедури [2]. Ф. Родрігез розглядає причини економічного занепаду країни та кризу державного управління [3]. Р. Хансон характеризує роль силових структур і репресивних механізмів у підтримці режиму [4].

Історичні передумови сучасної політичної нестабільності Венесуели висвітлено у працях Хермана Морона та Майкла Голліса Тарвера [5; 6]. Джулія Бакстон та Стів Елнер досліджують формування патерналістської моделі влади та соціального популізму [7; 8].

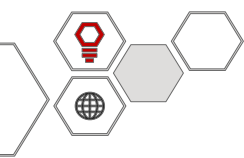
Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання функціонування венесуельського режиму після усунення Н. Мадуро, адаптації політичної системи до нових зовнішньополітичних умов та ролі силових структур і соціальних програм у збереженні стабільності влади. Саме це зумовлює актуальність даного дослідження.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження перспектив трансформації політичного режиму у Венесуелі після американської операції проти Н. Мадуро та аналіз чинників, що забезпечують збереження внутрішньої стійкості владної системи.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- проаналізувати історичні та політичні передумови формування сучасного режиму Венесуели;
- охарактеризувати вплив зовнішніх чинників на політичну ситуацію в країні;
- дослідити механізми збереження влади після усунення Н. Мадуро;

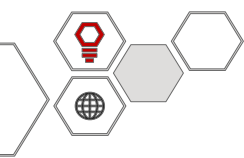
- оцінити перспективи політичних реформ і демократичних змін у Венесуелі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Міжрасова асиміляція в країні почалася практично одразу, бо король спочатку забороняв приїздити іспанським жінкам, з метою стримати ворожнечу в колоніях через жінок. Нащадки від змішаних шлюбів іспанців і індіанців метиси мали більший імунітет до завезених європейцями захворювань. З кінця XVI і аж до початку XIX століття в райони плантацій цукрової тростини, тютюну та індиго ввозилися негри-раби. Змішування негрів з білими призвело до появи мулатів і самбо. Так утворився досить строкатий склад населення країни [5, с. 18]. Близько 1800 року трохи більше половини її населення становили метиси, мулати і самбо, чверть — білі, 15% — індіанці і 8% — негри. Зараз частка білих сягає 43% за даними Національного інституту статистики Венесуели, оскільки в XX ст. до Венесуели приїхало біля мільйона європейців, переважно італійців та португальців. 50% населення становлять представники змішаних рас. Основою господарства країни до XX століття були плантації, з XX століття нафта.

Ключова річ для розуміння історії країни полягає в тому, що плантатори основа політичного класу ранньої Венесуели поступово слабшали протягом XIX століття в міжусобних війнах і повстаннях, роблячи ставку на захоплення і перерозподіл земель і плантацій, а не на підвищення власної інтенсивності економічної діяльності [5, с. 152].

Зрештою, Венесуела оголосила незалежність від спільної з іншими країнам регіону держави в 1830 після кількох повстань через насильницьке вербування до війська центральна влада боялася вторгнення європейських союзників Іспанії і Франції і вимагала зібрання десятків тисяч новобранців до столиці.

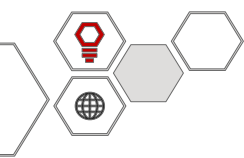
Економічні кризи 1838 і 1857 років призвели до падіння цін на аграрний експорт, який до того часу робив Венесуелу одною з найбагатших країн світу. Постійні повстання викликали спалах загальнокримінальної злочинності, який, власне, триває досі. Функціонування державної влади у Венесуелі відрізняв високий рівень корупції, безгосподарність у сфері фінансів та відсутність порядку у провінціях. Наслідками часто ставали політичне насильство та глибокі соціальні кризи, селяни виступали з вимогами розподілу латифундій, в XIX столітті плантаторський клас, попри всі втрати від усобиць, ще лишався досить вільним, аби стримати такі замаху, але в XX столітті, з різким збільшенням кількості населення, ситуація корінним чином змінилася.

Населення зростало, а розмір латифундій лишався приблизно той самий, що викликало запеклу боротьбу за ресурси в результаті низки громадянських воєн і заколотів. Одна з громадянських воєн в 1860-их роках призвела до втрати п'ятої частини населення країни. Екстенсивне господарство давало збій. Були ухвалені десятки конституцій, щоб досягти балансу інтересів, але правовий нігілізм, культ сили і брак спільної громадянської культури ставав на заваді поступальному відродженню країни.

У 1902 р. Венесуела допустила дефолт — відмовилася визнати позови іноземних кредиторів, але претензії країн-кредиторів викликали блокаду флотами ключових держав венесуельських портів і зрештою було врегульовано через передачу іноземним державам 30% митних зборів головних портів країни.

Країна пережила в XX столітті півдесятка переворотів, ще більше спроб.

Водночас за рахунок відкриття покладів нафти у країні було розгорнуто будівництво автострад, комунікацій, житла, промислових об'єктів та громадських будівель [6, с. 160]. Основні інфраструктурні будівництва в країні були здійснені в часи, коли диктатори намагалися запобігати перед народом, доводити свою корисність.

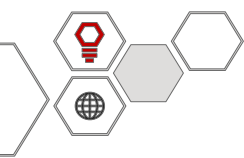
Станом на середину ХХ ст. на частку США припадало більше половини загальної суми іноземних інвестицій у Венесуелі. У 1960 р. влада ухвалила закон про аграрну реформу, за яким 700 тисяч селян отримали власні земельні наділи, але це, зрештою, не зупинило розорення сільського населення і його міграцію до міст.

1970 року було ухвалено закон, який зобов'язував іноземні нафтові монополії виплачувати Венесуелі не менше 60% своїх доходів від експлуатації її нафтових родовищ. Власне, конфлікт інтересів з американськими інвесторами в урядів країни, які постійно потребували грошей, викликав зсув венесуельської політики вліво, та, зрештою, призвів до особливих відносин з Росією. Уряди регулярно з популістичною та корупційною метою проводили видаткові кампанії, на кшталт фінансування розбудови закладів освіти, що оберталися марнотратством і корупцією [7, с. 30]. Дивовижний приклад неефективності господарства країни демонструє той факт, що з середини ХХ століття і до сьогодні Венесуела імпортує більшу частину всіх продуктів харчування, що споживаються в країні, іноді ця частка доходила до 80%.

У 1998 році офіцер армії Уго Чавес, який провів два роки у в'язниці після невдалої спроби військового перевороту в 1992 році, переміг на виборах. У зовнішній політиці Чавес зайняв антиамериканську позицію, що дійшло до зміни часового поясу країни з огляду на «необхідність відмовитися від нав'язаного американським імперіалізмом часу». У 2007 році влада Венесуели націоналізувала підприємства нафтового, комунікаційного та енергетичного секторів, а згодом і підприємства, що виробляли сталь і цемент [2, с. 250]. Головними потерпілими від таких дій були інвестори зі США. Усе це називалося планом «соціалізму 21-го століття».

Між тим порушення економічної мотивації, заохочення неробства і тиск на підприємливість призвело до масштабної економічної кризи [8, с. 55]

Третина статей нової конституції, ухваленої на референдумі 1999 року, присвячені правам людини [2, с. 104], що насправді виявилось лише

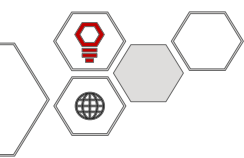
демагогією. Аби отримати підтримку малоосвічених верств населення, 2007 року уряд президента Уго Чавеса скасував вступні іспити до вузів країни.

У 2013 році у Венесуелі почалася гостра економічна криза, яка триває досі. Кілька мільйонів людей залишили країну, У листопаді 2014 року влада Венесуели запровадила «справедливі ціни» на більшість товарів, що призвело до гострого товарного дефіциту. Економіка Венесуели заснована на видобутку нафти, яка дає 95% експортних доходів, більше 50% доходної частини державного бюджету і близько 30% ВВП.

Таким чином, до сьогодні зберігаються особливості, закладені ще в ХІХ столітті — акцент суспільних дискусій і діяльності на перерозподілі, а не виробництві, закритість соціальних ліфтів для підприємливих людей, створення умов, коли легше емігрувати або обрати кримінальні ролі, ніж в умовах загальної неповаги до власності чекати «націоналізації» результатів своєї праці [9, с. 18].

Станом на травень 2026 року після арешту США Ніколаса Мадуро ніяких принципових змін в країні не відбулося.

Президентові Венесуели Ніколасу Мадуро висунуто звинувачення у наркотероризмі – змові з терористичною організацією FARC (Колумбія) з метою «заповнити територію США кокаїном, контрабанді наркотиків до США, використання зброї та вибухових пристроїв для сприяння наркотрафіку, відмиванні грошей, одержаних від злочинної діяльності, через міжнародні фінансові системи. За цими статтями Мадуро загрожує довічне ув'язнення. Хоча, вочевидь, метою адміністрації США було насамперед взяття під контроль нафтової торгівлі Венесуели. Оскільки американська адміністрація в лютому 2026 р. визнала нове керівництво Венесуели, де владу перебрала віцепрезидент Мадуро Дельсі Родрігес, це свідчить на користь того, що США все ж добилися принаймні часткового успіху в цілі встановлення американського контролю за венесуельським нафтовим сектором. Крім того, на позицію США може впливати й необхідність дотримання певного рівня

безпеки у Венесуелі для постійного видобутку нафти. Якщо в країні почнеться хаос або громадянська війна, це стане неможливо.

Особисту охорону Мадуро здійснювали, зокрема, кубинці. У 2019 – 2025 рр. У Венесуелі фіксувалася присутність російських інструкторів та бійців, які допомагали придушувати протести та охороняти стратегічні об'єкти [10, с. 3].

Крім численних офіційних структур безпеки влада Венесуели контролює так званих *colectivos* – парамілітарні проурядові угруповання.

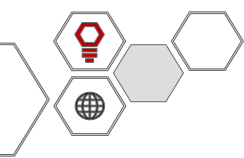
Проте, це ніяк не вплинуло на ефективність американської десантної операції, в результаті якої було захоплено президента Венесуели Н. Мадуро, що дозволило говорити про чинник внутрішньої зради в успіхові цієї операції. Серед іншого було продемонстровано й непридатність російської зброї для конфлікту з армією США.

Безпосередньо під час десантної операції 3 січня 2026 р. США провели кібератаки на інфраструктуру столиці, порушили зв'язок і електропостачання, одночасно завдали кілька ударів по системах ППО та військових базах на півночі країни, і цього вистачило, щоб венесуельська армія не змогла підняти авіацію і перешкодити десанту.

Після вивезення президента Мадуро до США його віце-президента Делсі Родрігес підтримали армія, Верховний суд і старі еліти режиму Чавеса. Формально вона виконує обов'язки президента, а за конституцією протягом певного часу мають відбутися нові вибори.

Проте, станом на травень 2026 р. вибори поки не оголошені, а влада зосереджена в тих самих структурах. Офіційна риторика влади демонструє певне дистанціювання від Мадуро, спікери влади говорять про реформи та стабілізацію. Водночас, більшість керівників — це його найближчі союзники, а державний апарат і спецслужби залишилися майже незмінними. Тому це “перекрашований режим”, а не справжня зміна влади.

Таким чином, однією з причин стабілізації режиму Венесуелі попри зникнення президента Мадуро є зменшення американського тиску в результаті

більшої зговірливості керівництва країни щодо вимог США, появи у США нових театрів дій навколо Ірану, та зацікавленості США у можливості безпеки і стабільної роботи нафтової галузі Венесуели.

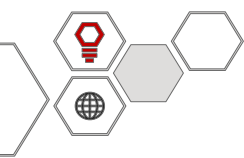
Якщо вплив Китаю, Росії та Куби у Венесуелі, вочевидь, різко послабився, то внутрішні проблеми Венесуели нікуди не зникли.

Режим тримається насамперед на лояльності військових та силових структур. Хоча, як свідчить успіх операції США проти Мадуро, ця лояльність може бути показною і неефективною. Але її досить, щоб тримати вплив на суспільство [11]. Військові отримали посади в уряді та контролюють державні компанії і порти й займаються імпортом продовольства. Багато генералів фактично стали економічною елітою країни. Тому падіння режиму означало б втрату ними грошей і влади.

Крім того, за режим виступають напівкримінальні парамілітарні групи — так звані *colectivos* [12], які неодноразово діяли поза законом — нападали на мітинги, атакували журналістів і студентів університетів, атакували барикади опозиції, розганяли її з використанням маршів мотоциклістів тощо. За деякими даними існує від 12 до 16 великих політизованих банд з чисельністю деяких з них понад 300 бойовиків кожна [13]. Райони, контрольовані групами *colectivos*, створюють «зони лояльності» режиму, у тому числі в регіонах, де поширена наркоторгівля, діяльність незаконних шахт тощо, здатні мобілізувати великі групи криміналізованих осіб на підтримку режиму [13].

Інші чинники, що сприяють збереженню режиму, полягають в субсидіях і соціальних програмах, якими режим звик підгодовувати найбільш бідні верстви населення, а також прямі виплати бідним, формально безкоштовну медицину, субсидоване житло, роздачу харчових пайків.

Крім того, у Венесуелі існує програма CLAP (в перекладі «місцеві комітети забезпечення харчами») — це програма державного розподілу продуктів у Венесуелі. Держава закуповує продукти (часто імпортні) і формує

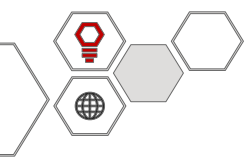

коробки або пакети з базовими харчами і проводить їхній розподіл раз на 1-2 місяці через місцеві комітети, до яких входять місцеві представники правлячої партії й іноді *colectivos*. Це фактично державна продовольча субсидія. CLAP став для багатьох сімей основним джерелом їжі [14]. Часто цю допомогу отримують перш за все прихильники влади й члени правлячої партії. Оскільки їжа стала дефіцитом, CLAP перетворився на важіль соціального контролю, оскільки громадяни бояться втратити доступ до продуктів [15]. За різними оцінками понад 6–7 млн сімей отримують такі пакети, до 140 мільйонів пакетів по всій країні на рік, що робить програму однією з найбільших систем продовольчої допомоги у світі.

Найвідоміші з соціальних програм, що діють в країні, запущені за часів Чавеса: ліквідація неписьменності, безкоштовна медицина, державне житло. Для мільйонів найбідніших людей це були перші реальні соціальні гарантії в житті. Крім того, режим постійно грає на патерналізмі й заздрості, адже Венесуела традиційно, з моменту свого заснування була дуже нерівною країною з точки зору майнового розподілу. Влада, виставляючи себе захисником бідних, отримує від них вагомий підтримку [2, с. 90].

Крім того, у Венесуелі все ще діє масштабна система пропаганди через освіту. Університети історично були центрами опозиції. Тому влада скорочувала фінансування автономних університетів та створювала нові державні “боліваріанські” університети.

Головна опозиційна лідерка Марія Коріна Мачадо вимагає негайного призначення вільних виборів та чисток у силових органах. У 2025 році вона стала лауреаткою Нобелівської премії миру за працю з просування демократичних прав народу Венесуели та за боротьбу за досягнення справедливого й мирного переходу від диктатури до демократії, а у січні 2026 р. вона передала свою нагороду президентові США Дональду Трампу у Білому домі, назвавши це визнанням його внеску у звільнення Венесуели, після того,

як Трамп марно вимагав Нобелівської премії від керівництва Нобелівського комітету і керівництва Норвегії.

Венесуела у травні 2026 р. депортувала до США бізнесмена Алекса Сааба, близького союзника експрезидента Ніколаса Мадуро. Це свідчить про певне поглиблення співпраці між країнами. Крім того, США дозволили Мадуро витрачати заблоковані кошти на свій захист та відновили прямі перельоти. У травні 2026 р. зафіксовано перший прямий авіарейс зі США за останні 7 років. Також США дозволили Мадуро та його дружині використовувати венесуельські кошти для оплати адвокатів у США.

Таким чином, за умов послаблення зовнішнього тиску, що спостерігається після початку війни США проти Ірану, режим у Венесуелі демонструє значну здатність адаптуватися. Ця здатність базується на наступних властивостях:

а) розумінні верхівкою країни, що в результаті дестабілізації або фундаментальних змін режиму вона може втратити більше, ніж здобути, чому сприяє глибока інтегрованість силових структур до верхівки та відносна однорідність інтересів верхівки,

б) на політичній пасивності населення, витісненні пасіонарної його частини за кордон,

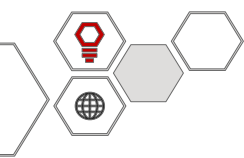
в) ставці на жорсткий адміністративний та кримінальний тиск на опозиційну політичну активність,

г) ставці на соціальний популізм серед найбільш бідної частини населення, яка є одночасно і найбільшою його частиною,

г) ставці на використання соціальної нерівності й заздрості, аби унеможливити формування єдиного загальнонаціонального руху за реформи,

д) використання пропаганди.

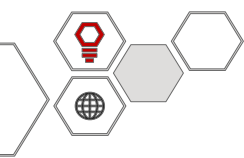
Вибори, які можуть бути оголошені ближчим часом, цілком може виграти черговий популіст, інтегрований в політичну систему країни, або навіть дещо опозиційний до неї. У будь-якому випадку стан суспільства у

Венесуелі вкрай ускладнює проведення швидких результативних реформ. Теоретично в глибоких реформах найбільше зацікавлене населення країни. Але їхні реальні результати можуть з'явитися за роки й десятиліття. Будь-який уряд в політичній атмосфері Венесуели навряд чи проживе цей час. А нинішня політична верхівка, хоча й здатна до здійснення тривалих стратегій власного виживання, не має мотивації щось фундаментально змінювати.

Список використаних джерел

1. Hawkins K. A. Venezuela's Chavismo and Populism in Comparative Perspective. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. URL: https://books.google.com.gi/books?id=ujAydQj-x_4C&printsec=frontcover&rview=1&source=gbs_atb#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 26.04.2026).
2. Brewer-Carías A. R. Dismantling Democracy in Venezuela: The Chávez Authoritarian Experiment. Cambridge : Cambridge University Press, 2010.
3. Rodríguez F. Toxic Conflict: Understanding Venezuela's Economic Collapse. Working Paper № 446. Notre Dame : Kellogg Institute for International Studies, 2021. URL: <https://www.almendron.com/tribuna/wp-content/uploads/2023/12/rodriguez-wp-446-final3-0.pdf> (дата звернення: 26.04.2026).
4. Hanson R. Policing the Revolution: The Transformation of Coercive Power and Venezuela's Security Landscape During Chavismo. Oxford : Oxford University Press, 2025.
5. Moron G. A History of Venezuela. London : George Allen & Unwin Ltd., 1964.
6. Tarver Denova H. M. The History of Venezuela. Westport, Conn. : Greenwood Press, 2005.
7. Buxton J. The Failure of Political Reform in Venezuela. London : Routledge, 2001.

8. Ellner S., Hellinger D. Venezuelan Politics in the Chávez Era: Class, Polarization, and Conflict. Boulder : Lynne Rienner Publishers, 2003.

9. Hausmann R., Rodríguez F. Venezuela Before Chávez: Anatomy of an Economic Collapse. University Park : The Pennsylvania State University Press, 2014. URL:

https://books.google.com.ua/books?id=MxQrAwAAQBAJ&pg=PA1664&hl=uk&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 26.04.2026).

10. Sukhankin S. Are Russian Mercenaries Ready to Defend Venezuela's Maduro? Jamestown. 2019. January 28.

11. UN mission says Venezuela's repressive apparatus persists after Maduro ouster. Reuters. 2026. March 12. URL: <https://www.reuters.com/world/americas/un-mission-says-venezuelas-repressive-apparatus-persists-after-maduro-ouster-2026-03-12/> (дата звернення: 26.04.2026).

12. Angeles Graterol M., Carroll R. Armed militias deployed in Venezuela as regime attempts to impose authority. The Guardian. 2026. January 6. URL: <https://www.theguardian.com/world/2026/jan/07/caracas-venezuela-paramilitary-groups> (дата звернення: 26.04.2026).

13. A Glut of Arms: Curbing the Threat to Venezuela from Violent Groups : Report № 78. International Crisis Group. 2020. February 20. URL: <https://www.crisisgroup.org/rpt/latin-america-caribbean/venezuela/078-glut-arms-curbing-threat-venezuela-violent-groups> (дата звернення: 26.04.2026).

14. Venezuela's food parcels prove imperfect solution to crisis. Financial Times. 2017. June 17.

15. Venezuela crisis: Vast corruption network in food programme, US says. BBC. 2019. July 26. URL: <https://bbc.com/news/world-latin-america-49125575> (дата звернення: 26.04.2026).